

Не вмірає душа наша, І неситий не вноре Не скує душі живої, Не понесе слави Бога,
Не вмірає воля, На дві моря поля, І слова живого, Великого Бога.

Т. Шевченко.

НАШЕ СЛОВО

OUR WORD

Український місячник присвячений ширенню освіти.

Видає Просвітне Товариство ім. Тараса Шевченка при Українській Пресвітерській Церкві в Ошані, Онт. Канада. Передплата в Канаді 50ц., у Зл. Державах 75ц. Поодинокий примірник 5ц. Адреса редакції: Nashe Slovo, 326 Ritson Rd. S., Oshawa, Ont., Canada.

Рік (2) Число 8. Серпень 1934. Oshawa, Ont., August 1934. Volume 3, No. 8.

З НАГОТИ РОКОВИХ НАРОДЖЕННЯ ІВАНА ФРАНКА.
/15-го серпня, 1856 - 28-го травня, 1916/

Якщо кажемо, що за останніх кількадесять літ український нарід, особливо галицький, двигнувся зі страшного духового занепаду, зробив деякий поступ до кращого й нині може тішитися певними культурними здобутками; якщо серед значної частини заскорузлої української інтелігенції під кінець дев'ятнадцятого століття, особливо тодішньої молодшої генерації, почали почати прийматися західно-європейські погляди, "дух, наука, думка, воля"; якщо галицькі селяни - що різними попами й нерідкими панамі були духово приголомшені, поневолені та "зведені майже до рівня німої скотини" - пробудилися до нового політичного й суспільного життя та стали свідомі своєї людської гідності, то памятаймо, що цей духово-культурний переворот треба завдавати передусім тяжкій, енергійній, безупинній, каменярсько-піонерській праці Івана Франка, його довголітній громадсько-літературній діяльності.

Життя Івана Франка - це безперервний ряд героїських зусиль на вузькому й каменистому шляху науки й поступу. З цілою силою своєї істоти він ще в молодому віці кинувся лупати тверду скалу невіжества, нападництва, ботокулства, обрядовщини, нетерпимости й політичного аналіфетизму. Гримачи раз-по-раз об тяжезну скалу некультурности й ложи, він пильно за являю пробивав та рівняв правді путь - тій правді, що освободжує духа, скидає темноту ярмо та присвічує людям на шляху всебічного й правдивого поступу та дійсного, а не уявленого визволення.

А як страшене було ярмо темноти, що тяжіло, приміром, на нашій галицькій інтелігенції /московільській/ і народовецькій/ тоді, як Іван Франко зявився на обрії нашого політичного життя, можемо зрозуміти з цього, що писав про це він сам. Про ті часи пише він ось що: "В тодішнім московільстві доживали свого віку ідеї абсолютизму і бюрократичного чиновництва. "О робить правительство, те одиноко розумне, мудре пожиточне; всяка критика - се безумство, або навіть безбожність. Я памятаю, як щиро радувались тоді священники Русини /цебто галицькі українські уніатські священники. Н.С./ російськом заборону українського слова, як величали мудрість російського уряду, що одним циркуляром розбив польську інтригу над Дніпром..."

А народовецький табір малочисельний, розкинений по краю, мало освічений, не міг виїти ще з кулішівського козаколюбства, обертаяся в сферах минувшини, або язикових питань...

Зарівно українство народовців, як і москоство московілів було чисто теоретичне; була навіть якась тиша згода в обох партіях не говорити про ті партійні різниці простому народові нічого, держати його навіть у

сьому питанню в повній незнанню. Коли трафілося кому з Русинів виступити перед народом - се бувало дуже рідко, хіба перед виборами, тай то десь коло церкви, на пробостві, або в шинку - то дві кардинальні точки були: ми всі Русини і повинні держатися купи, і ми, поперед усього ми, повинні дякувати царю за його безмірні добродійства і просити в него ще того й того. Ані основ конституційного життя, ані азбуки економічної та соціальної науки ніхто не пробував висловити народові. До самого 1880 р. вся маса нашого народа жила в поглядах, що найвищу і одиноку владу у державі має цар; що він може все зробити і від його волі все залежить".

Та нині, завдяки благородним і далекоглядним впливам праці й науки Івана Франка та вихованих ним молодих поколінь, ситуація на західно-українських землях представляється під багатьма зглядами значно краще. Правда, що там шаліють лицькі переслідування й пацифікації, однак український народ уже скинув полуду з очей, став національно свідомим, перестав утотожнювати свою визвольну справу з уніятським обрядом, починає ясно здавати собі справу зі свого політичного положення та находити одиного певний вихід з цього положення. Особливо український селянин тепер почувується вже людиною на рівні з другими, організується й організовано здобуває більше освіти та бореться за право до життя. Вкортці: наш народ пізнає ту велику й спасенну правду, що тільки він сам, а ніхто інший, є ковалем його долі. А це вже неспійний здобуток. Це вже новий тип Українця, тип психічно перетвореного Українця - Українця, що переродився з нетягучого раба в людину. І якраз у це діло переродження Іван Франко піддав себе всеціло - своє здоров'я, життєві вигоди, весь свій труд, всю силу думок, чуття й волі.

"Все, що маю у життю

Він віддав для одної ідеї
І горізі і яснів і страждав
І трудився для неї".

Іван Франко, цей камінар українського національного відродження, міг страждати й трудитись для ідеї визволення свого народу, бо кріпко вірив у краще майбутнє цього народу й день воскресний його повстання. У тій непохитній вірі, що прийде воскресний день повстання, віщує він цілому українському народові:

"Та прийде час, і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказ, вперешся Бескидом,
Покотиш Чорним Морем годин волі,
І глянеш як хазяїн домовитий
По своїй хаті і по своїй полі".

Л. С.

С У П О К І Й .

Супокій - святе діло
В супокійній часі;
Та як в час війни та бою
Ти зовеш до супового -
Зрадник або трус еси.
Бо коли народи в згоді
Враз працюють, щоб природі
Вирвать тайну не одну,
В тьму життя влити світла досить -

Горе тому, хто підносить
Самовільну війну.
Та коли в робучу пору
В нашу хату і комору
Закрадаєсь лиходій,
Щоб здобуток наш розірасти,
Ще й на нас кайдани вкласти -
Чи й тоді святий спокій?...

Іван Франко.

Хто твердить: люблю свій народ, а не сповняє своїх обов'язків супроти
нього - той брехню твердить.

Іван Франко.

Як від лютого татарина,
Що шаблюкою маха,

Всі тікають базоружній,
Так тікай ти від гріха.

Іван Франко.

І ПОСЛАННЯ ДО КОРИНТЯН, УСТУП 13.

1. Коли говорю мовами людськими й ангельськими, а любови не маю, то я мідь дзвінча й бубен гудячий.
 2. Коли маю пророцтво й знаю всі тайний усяку науку, і коли маю всю віру, так, щоб і гори переставляти, любови ж не маю, то я ніщо.
 3. І коли роздам увесь мій маєток і коли тіло моє передам на спалення, любови ж не маю, то ніякої користі мені з цього.
 4. Любов довго терпить, милосердує; любов не зазидує; любов не величається, не гордиться,
 5. не осоромляє, не шукає свого; не поривається до гніву, не думає лихого;
 6. не тішиться неправдою, а тішиться правдою,
 7. все покриває, всьому вірить, на все надіється, все зносить.
 8. Любов ніколи не гине, хочая пророцтва впадуть, і мови замовнуть, і знання зникне.
 9. Бо по часті знаємо й по часті пророкуємо.
 10. Як же настане звершене, тоді те, що по часті, зникне.
 11. Як був я малоліток, то як малоліток говорив, як малоліток розумів, як малоліток думав; як же став чоловіком, то покинув дитяче.
 12. Бачимо тепер, як би через зеркало, в загалці, тоді ж лицем до лица; тепер пізнаю по части, а тоді пізнаю так, як я є пізнаний.
 13. Тепер же перебивають ті три: віра, надія, любов; більша ж з них є любов.
- Апостол Павло.

ПАРЕНЕТИКОН ПРО ЛЮБОВ.

Коли обід хтось славний зготував,	Оттак і той, що наложив печать
Наїдки найдобірні та напитки,	На серце: сам, без дружньої розмови
Царя самого в гості завізав,	Жие для себе - хоч би був не знать
А сди не додав до страв, -	Як чесний, не прибілизиться на пядь
Які-ж із них пожитки?	До Бога без любови.

Вся чеснота, весь труд його марний,
Молитва, піст і жертви всі й тривога,-
Все те, мов пил, розвіє суд страшний!
Одна любов з них зробить скарб цінний
Перед престолом Бога.

Іван Франко.

КАТОЛИКИ ГОРНУТЬСЯ ДО ПРОТЕСТАНТСЬКОЇ ЦЕРКВИ.

З часописних повідомлень, що недавно наспіли з Австрії, довідуємося, що Австрійська Евангельська Церква, яка складається зі 130 парохій з 280,000 членами /265,000 лютеран, 15,000 реформаних/, зробила тепер осередком такого великого евангельського релігійного руху, якого в Австрії не було ніколи передтим. Кажуть, що цей новий рух являється унікатом /великою рідкістю/ в історії протестантизму.

Почавши від місяця лютого ц.р. прилучаються до евангельської церкви маси нових членів. Від лютого до травня в самому Відні зголосилося до прийняття в члени поперх 15,000 людей. Ці новонавернені є переважно римокатолики, що ще минулого року були членами римокатолицької церкви. Вільність із них є фабричними робітниками, решта належить до середньої класи.

Часописи додають, що це масове навернення католиків до евангельської церкви не було викликане ніякою пропагандою з боку евангеліків, а походить із внутрішніх, чисто релігійних мотивів. /За торонтонським часописом "Івнінг Телеграм" з дня 9-го серпня, 1934/.

УКРАЇНЦІ ТАКОЖ ПОКИДАЄТЬ КАТОЛИЦИЗМ.

Староукраїнський радикальний "Громадський Голос" з дня 28-го липня, ц.р., доносить, що в селі Яблоніві біля Копичинець 75 господарів покинуло греко-католицьку церкву й перейшло на евангельське віроісповідання. Значить, що й наші не сплять.

"РІДНА ШКОЛА ЧИ ЄЗУЇЦЬКІ ЗАВЕДЕННЯ? Старокраєвий "Громадський Голос" з 21-го липня, ц.р., помістив дуже цікаву замітку про наступ клерикалів на українські школи в Галичині. В згаданій замітці читаємо м.ін. таке: "Клерикальний наступ, який від останніх літ веде так звана Католицька Акція, не оминув, очевидно, і такої важної ділянки як школа. Помимо того, що офіційна програма науки в школах узягладнює також і навчання релігії, клерикали тим не задовольняються. Вони стараються зробити школу доменом клерикалізму, щоб ціле громадсько-суспільне виховання оберталось в атмосфері католицизму..."

Добре гніздечко звела собі Католицька Акція у школах "Рідної Школи". В тих школах, - особливо в гімназіях, клерикалізм бажає загніздитися найсильніше.

Під оглядом католицького виховання школи "Рідної Школи" перевищують набуток школи СС.Василіянок."

Віriamo, що це, що написано в "Громадському Голосі", є правда. Якщо в Галичині ще є люди, що погоджуються на такі єзуїцькі вибрики, то це їхнє діло. Не нам з Канади розказувати їм хто й як має вчити їхні діти. Однак ті Українці, що тут жертвують тяжко запроцьований гріш на "Рідну Школу", повинні знати на що той гріш іде: на українські школи чи на середньовічні єзуїцькі заведення?

ХТО РОЗБИВАЄ УКРАЇНСЬКУ ЄДНІСТЬ? Як відомо, при кінці місяця червня ц.р., в Станіславові відбувався Український Жіночий Конгрес. Кореспондент українського щоденного часопису "Свобода" в Америці в одній зі своїх статей /"Свобода", 16-го серпня, 1934/м.ін. пише про трудний конгрес в наслідок цього, що деякі католицькі фанатики атакували жіночий конгрес і тих, що цей конгрес скликували.

Читаємо в згаданій статті таке: "Деякі жінки, як от Конрадова і її дочка, Евстафія Тишинська і Ксеія Яновичівна заздалегідь піднесли крик, що на жіночій конгресі треба зазначити чисто католицьке становище, що лише в католицькій спасення України і таке інше. Можна було отже сподіватися не аніякої бучі зі сторони тих фанатичних жінок. Ежже отже щось два місяці перед конгресом зложили Мілена Рудницька і ще з одню товаришкою візиту нитрополитові Шептицькому, щоб його прихильно до конгресу настроїти."

І це очевидно не заткало цілком пельок львівським фанатичкам, і вони старалися конче переперти на конгресі свої ухвали.

Прийшло навіть до гострої перепалки по причині реферату О.Захарія-севичевої зі Львова, пропагуючої католицизм для цілої України. Відповіла їй дуже розумно старенька професорка, Наддніпрянка Русова з Подєбрадів. Напад львівських біготок були такі пристратні, що аж голова конгресу, Мілена Рудницька, мусіла взивати їх до порядку, щоб не обиджали православних."

З цього бачимо, що ті, що ніби то ісповідають правдиву й садинок спасажу віру, показують себе найбільше нетолерантними супроти інших віроісповідань та на народних з'їздах підносять релігійні бучі й тим способом розбивають національну єдність українського народу. Вони, як бачимо, також хочуть або католицької України або ніякої."

СВЯЧЕНІ І НЕСВЯЧЕНІ ХРУНІ. Вишезгаданий старокраєвий кореспондент американої "Свободи" в другій статті про Український Жіночий Конгрес /"Свобода" 15-го серпня, ц.р./ м.ін. пише: "Коли ж відкинати на бік цілком зайве "колінопреклонення" перед Хомишиним, котрого й при відкриті конгресу спеціально витано, то сам конгрес випав узагалі світло".

Чим же подивився той станіславський єпископ Хомишин, що його спеціально витали? Які заслуги він має за собою? Ми знаємо, що він "прославився" тим, що з нгоди колишніх ляхських паціфікацій написав Петирського листа до своїх вірних і в цьому листі награв їх до паціфікації була з Божої волі та що Українці повинні дбати, щоб Польша була сильна. Кожний

/Продовження на сторони 17-18/.

ДВІ ТЕОРІЇ ПРО ПОВСТАННЯ СВІТА - НЕБУЛЯРНА Й ПЛАНЕТЕСІМАЛЬНА.

Звісно, що наша земля є кулею, яка кружить довкола сонця - другого кулистого тіла, але дуже багато більшого. Сім інших планет, виглядаю менше-більше подібних до землі, також кружать довкола цього центрального тіла - сонця. Чотири з них більші від землі, інші три менші. Дві з них ближні, а п'ять дальші від сонця ніж наша земля. Місяць це багато менше кулисте тіло, контрольоване гравітацією /притягаючою силою/ землі й тому кружить довкола неї. Більшість планет мають місяці подібні до нашого, т. зв. сателіти. Планета сатурн має аж дев'ять сателітів. В додатку до круження довкола сонця кожна планета обертається довкола своєї осі. Замітний факт, що всі згадані планети порушуються в тому самому загальному напрямку, а стежки їхнього круження лежать майже в тій самій площині. Всі ці планети разом творять наш сонячний світ або соняшну систему - щось, немов гарно впорядковану й гармонійну родину, в якій, оскільки нам відомо, уже мільйони років не було ніяких серйозних конфліктів, ані заколотів.

Небесні тіла вже здавна цікавили людей до тієї міри, що люди робили багато спроб висвітлити повстання цих тіл та їхнє розтавлення. До шістнадцятого століття навіть учені були того погляду, що наша земля є центральною й найбільшою частиною всесенної та, що сонце, місяць і зорі порушувалися біля неї. Люди думали, що ті небесні тіла були створені відразу такими, якими вони є, і створені на це, щоб прислужувати життям землі. Коли ж у шістнадцятому столітті Никола Коперник висказав погляд, що земля є тільки маленьким членом великої сонячної родини, цебто сонячної системи, тоді цей вузький та егоїстичний погляд почав уступати місце ширшому поглядові про світ.

При кінці вісімнадцятого століття визначний французький математик Ляплас /1749-1827/ придумав і опрацював дуже дотепну теорію, якою до неважко, здається, можна було висвітнити всі питомості сонячного світу. Він догадувався, що сонячний світ почав утворюватися з величезної сферічної, майже кулистої газо-плинної маси, що була така гаряча, що навіть метали й ті матеріали, з яких нині складаються скали, були розжареною паром, багато разів рідшою від воздуха. Коли ця мракотина або, як її називають, небуля, почала охолоджуватися, тоді вона почала також стягатися /контракція/, і завдяки цьому стягненню стала скорше обертатися кругом себе. Чим швидше ця кулиста маса крутилася, тим більше була від'осередня /центріфугальна/ сила на її рівниці. Цій схлонності частин відділати в простір зразу протиділяла притягаюча сила гравітації внаутрі. Одне за часом та від'осередня сила зрівнялася з силою гравітації на рівниці й там тоді маса перестала стягатися.

Ця рівникова частина маси лишилася немов огняне кільце довкруги кулистої маси, яка все більше й більше стягалася. З часом і це огняне кільце стягнулося так, що з него також утворилося кулисте тіло. Це небесне тіло нині є найдальше віддаленою планетою в сонячній системі /нептун/. В такий самий спосіб утворилися другі кільця, а з них планети. Останок цієї розжареної маси лишився. Це наше сонце. Згідно з поглядом Ляпласа сателіти /місяці/ планет утворилися також з рівникових кільців, що їх оставили планети підчас стягнення. Отже теорія Ляпласа каже, що наша земля почала своє існування, як куля дуже гарячої, розжареної газово-плинної матерії, яка згодом, охолоджуючись, перемінилася у плин, а остаточно поверхня її, понаму густіючи, стверділа. Середина землі лишилася розтопленою масою. В цій тобї тонка поверхня землі була ще така гаряча, що вода могла існувати тільки в формі пари. Атмосфера тоді була тяжка, гаряча, і зовсім непригожа до життя. З часом атмосфера охолодилася вже настільки, що водна пара густіла й падала на землю в виді дощу. Та поверхня була ще така гаряча, що дощова вода кинула на ній та остаточно температура земної кори апала до тієї міри, що дощова вода лишилася на поверхні землі. Тоді почали творитись моря. Коли ж температура води на землі була вже значно нижча, а атмосфера дещо очистилася від двоокиса вугля та інших шкідливих газів, тоді доперва поверхня земної кори стала пригодною для життя. Пог-

ляди Ляйпса щодо повстання нашої землі називають небулярною теорією.

Звиш століття теорія Ляйпласа менше-більше відповідала відомим тоді фактам і вважалася в основі правдивою. Однак мусимо пам'ятати, що, такто є доказати правдивість теорії про повстання світа, яка б та теорія не була. Більше критичні студії через послідніх кільканадцять років вказали, що теорія Ляйпласа представляє багато поважних труднощів. Були спроби поробити деякі зміни в подробицях теорії, але ці зміни не допомогли і тоді виринули сумніви навіть щодо фундаментальних думок небулярної гіпотези. Приміром, воно здається неправдоподібним, що матеріали з яких повстали планети, могли відпасти від рівникової частини небулі в виді кільців. Крім цього є ще труднощі більш фундаментального характеру. А тому професор Чеймберлін і Др. Мултон з Чикагівського Університету придумали й опрацювали нову теорію, якою можна пояснити деякі факти далеко краще ніж теорією Ляйпласа. Ця недавно придумана теорія називається планетесімальною теорією.

Тепер вчені знають про більш небуль, ніж знали в часах, коли Ляйплас будував свою теорію, але нікотра з тих небуль, що тепер відомі, не має кільця. Тільки досліди показують, що велика більшість цих небуль мають вигляд тіл спіральних, сжимакуватих, звинених немов дужина. Така небуля складається з дуже ясного центра зі спіральними раменами. На цих раменах видно щось немов гудзоваті згущення. Спіральна форма каже нам догадуватися, що ціла та маса крутиться довкола центра. Вчені думають, що рідші частини небулі складаються з порозкиданих частинок різної величини, а вище згадані гудзоваті згущення є тільки більше зближеними до себе частинками. Всі згадані частинки, з гудзоватими згущеннями включно, кружать, кожна своєю дорогою, довкола центральної маси, подібно як земля кружить довкола сонця. І тому власне, що ті тіла відбувають рухи подібні до рухів планет, їх називають планетесімалами, цебто малесенькими планетами. Стже дорадується вчені, що наша солярна /соняшна/ система повстала з такої спіральної небулі. Гудзоваті тіла в спіральних раменах були ядрами біля яких творилися планети, поступенно збираючи планетесімалі кругом себе. Догадується, що т.зв. падаючі зізді або метеорити, що падають на нашу землю, є ніщо інше, як планетесімалі, яких земля ще й тепер собі призибує - а це значить, що наша земля ще більше росте, хотий дуже-дуже помаленько. Стже згідно з новою /планетесімальною/ гіпотезою наша земля утворилася з небулярного гудза в той спосіб, що він помалу притягав, немов призибував, до себе маленькі частинки або планетесімалі.

В перших стадіях її існування як планети, вона може й не мала атмосфери /повітря/. Як відомо, гази розширюються й розпливаються в просторі. Знаємо також, що земля може держати атмосферу завдяки своїй сильній гравітації /сили притягання/ та, що деякі гази, особливо свобідні, волені, є в надто великому русі, щоб земля могла затримати їх. А що в малих тілах сила притягання багато слабша ніж у великих, то річ самозрозуміла, що малі тіла не є в такій змозі задержати атмосферу як великі. Тому, приміром, наш місяць, здається, нині є зовсім позбавлений атмосфери. Якщо земля в початкових стадіях мала досить сили притягання, то й мала атмосферу. А якщо її сила притягання тоді не була достаточна, то певне, що ця сила зростала в міру того як більшала земля. В той спосіб земля помалу набувала атмосферу, а пізніше й воду. Спосіб /метод/ постання атмосферичних газів дуже простий. Перемагаючи сила гравітації стискає матеріали в землі до тієї міри, що зростає тепло. Сила гравітації зростала в міру того, як побільшувалась планета. Середина землі була найбільше тиснена й через те робилася все гарячішою. Всі скали - як ті, що належать до нутра землі, так і ті, що падають як метеорити - мають в собі різні гази, або матеріали, з яких виворюються гази при помочі тепла. Стже припускають, що збільшене тиснення та збільшена гаряча нутра землі виграли деякі гази й тим чином достарчили складників, з яких повстала атмосфера. Гази, що їх нині вважають вулканами є ілюстрацією цього процесу. Припускають, що частинки газу були також частинками небулі та що вони були призибрані із зовні.

Отже треба було тільки, щоб земля набула достаточну силу гравітації аби задержати ті гази на своїй поверхні. В той спосіб нагромаджувалася атмосфера. Зразу ця атмосфера складалася з таких газів, як двоокис вугля, азот, водна пара, бо це якраз ті гази, що їх видали з себе скали та метеорити. Двоокис вугля, однак, є хемічно діяльний і тому почасти беззвуч, получившись зі скалами, тоді коли азот, як відомо, не так скоро вступає в сполуку а тому його завсіди багато нагромаджувалося в атмосфері. Рівночасно деякі чинники, що розкладають водну пару, правдоподібно спричинили повстання кисня.

Як назбиралось багато водної пари, то з часом вона, згуснувши, перемінювалася в дощ, а вже з приходом дощу почалися другі геологічні процеси. Зразу вода, циркулюючи крізь поровату /тілинну/ верхню частину землі, розпустила мінерали в деяких місцях і понесла їх в інші місця в формі сполучених матеріалів. Пізніше, коли рівень земної води піднісся, з'явилися сажавки, а в більших заглубленнях земної поверхні - озера. Такі заглублення могли утворюватися в той спосіб, що сильний удар твердої планетесімалі робив яму, а могли бути також численні вулканічні кратери. З бігом часу, озера побільшувались та лучились у великі моря й океани. Таким чином розвивалася гидросфера, цебто водна частина нашої землі. Рівночасно почалося змивання вивисшень землі /ерозія/ й нагромадження осадів в заглубленнях.

Коли ці процеси менше-більше усталилися, а відповідна теплота, світло, вогкість, повітря й всі прочі konieczні існуванню життя умовини вже були, тоді, правдоподібно, почалося життя. Однак початок живих істот поки що належить до нерозв'язаних проблемів науки. Та проте маємо підстави вірити, що, без уваги на їхній початок, найранші форми життя були дуже прості, і правдоподібно були більше подібні до найнижчих форм нинішніх рослин, ніж до звірат. З цих первісних форм, як тепер думають, всі пізніші роди життя мали розвинутися шляхом численних і повільних змін, що тривали багато десятків мільйонів літ.

Вулкани, правдоподібно, з'явилися на землі в ранній добі її історії - ще заки вона була величини місяця. Їй однак підстава вірити, що діяння вулканів поступово зростали й досягнули найвищої точки тоді, як земля була вже такої величини, як тепер.

ПОРІВНЯННЯ ДВОХ ЗГАДАНИХ ТЕОРІЙ. Під багатьма зглядями ті дві теорії про повстання нашої землі прямо протилежні собі. Небулярна теорія Ляпласа каже, що наша земля колись була й гарячіша, ніж тепер, та що вона помаду остигала й стягалася доки не стала частиною або цілком твердою. Планетесімальна теорія навчає, що земля побільшувалася в той спосіб, що прибирувала /притягала/ матеріали із зовні та, що вона ніколи не була гарячішою як тепер, а можливе, що давніше навіть була холоднішою. Згідно з теорією Ляпласа /небулярною/ найстарші скали, які ми сподівалися б знати, були би в цілості вогняні, цебто частини первісної ціпкої земної кори, що вкривала поверхню колишньої розжареної кулі. А теорія планетесімальна каже, що можна сподіватися, що навіть у найстарших скалах находитися не тільки вогняні скали, які повстають з вулканічних викидів, але також скали осадові. Ще одна різниця між цими двома теоріями - це майбутня судьба нашої землі, що на підставі тих теорій можна її предсказувати. Після теорії Ляпласа треба би було сподіватися, що земля, остигаючи поступово, отаочно цілком остигне, а з часом остигне також і сонце, і тоді безне атмосфера, в наслідок чого прийде смерть для всього, що живе на землі - людей, звірат і рослин. Нова теорія, планетесімальна, дає нам підставу краших виглядів на будуче. Бо, полетівши на крилах найбудинішої уяви в якнайдаліше майбутнє, ми не найдемо там ніяких деструктивних змін. Незмірно повільне збільшення землі та її атмосфери повинно би продовжуватися та дати багато часу живим істотам на розвиток до високого й крашого життя.

/Розвідка професора геології Е. Блеквелдера. Перевід з англійського./

ПРОМОВА ІВАНА ФРАНКА.

Дня 30-го жовтня, 1898, святковано у Львові ввечері із нагоди 25-літньої письменницької праці Івана Франка. На цьому святі виглошено багато промов з похвалами для Франка. Після концерту відбулася гостина, на якій Франко виглосив слідуєчу промову:

"Якби в мене було що небудь з натури когуту, то мені повинен би по сьогоднішнім вечорі виступи о такий високий гребінь. На які різні високі гідности мене підносили сьогодні! Зробили мене гетьманом, яким я ніколи не був і не хотів бути; зробили мене керманічем, хоч я, придивившись правдивим керманічам на дарабах на Черемоші, зовсім не мав би охоти ним бути; зробили мене проводирем, хоч я любив лише іти в ряді, пам'ятаючи добре то-го генерала, про котрого Наполеон казав, що коли він іде в ряді, то дуже добрий воляк, коли ж на переді - то чистий ідіот. Дістаються мені від громади компліменти за се, чого в мене нема, хоч дай Боже, щоби було; але коли in vino veritas, то як - писав колись Танякевич - "скажім собі всю правду в очі", нехай громада почує компліменти і від мене! Я любив іти в ряді і люблю, але - такого ряду не було... І се було моє нещастя, я крутився як візця і замість іти уже протертю дорогою, сам мусів протирати її. У нас було і є замало людей і до найпростішої роботи. Се одна хиба громади. Друга: у нас уже така влада, що любимо - уживши прикладу з війська - свого *Flügelmann'a* вічно штуркати, аби схилив з дороги і не йшов рівно з другими. Я дізнавав сего штуркання безнастанно від своїх і чужих. Отсе поштуркуванне і випихання другого, не позваляє нам іти рівним рядом. Якби з мого досвіду я мав подати громаді яку науку, то вона була би така, як у війську: *Richtung halten!* /Рівний ряд!/ Бути може, що до 50-літнього ювілею, котрим мені отсе грозили, ми навчимося того. А поки що на становищу рядового я навчився того, чого рад би навчити і інших, а то нікому не дивуватися, і половину чого доброго уважати ілжучею. За 25 літ роботи досвід навчив мене філософічного спокою і саме того мені і завидують. Звісно, краще було би мати інший досвід. Отсе мої слова правди для громади!"

.....

ВАЖКЕ ЯРМО ТВОЄ...

Важке ярмо твоє, мій рідний краю,	Благословля тебе! Чи ждять тобі се
Нелегкий твій тягар!	треба
Мов під хрестом отсе під ним я упа-	Поваги й блиску від будучини,
	даю, Чи ні - одного лиш тобі благаю
З батьківської руки твоєї допиваю	з неба,
Затроєний пугар.	Щоб з горя й голоду не бігли геть від тебе

Твої найкращі сини.

Щоб сіячів твоїх їх власне покоління
На глум не брало і на сміх,
Щоб монументом їх не було те каміння,
Яким в відплату за плодоче насіння
Ще при житті обкидувано їх.

Іван Франко.

.....

"Яко син селянина, вигодований твердим мужицьким хлібом, я почував себе до обов'язку віддати працю свого життя тому простому народови. Вихований у твердій школі, я від малку засвоїв собі дві заповіді. Перша, то було власне почуття того обов'язку, а друга, то потреба ненастанної праці. Я бачив від малечку, що нашому селянинові ніщо не приходить ся без важкої праці; пізнав, я пізнав, що і нам усім, яко нації, ніщо не приїде за дармо, що нам ні від кого ніякої ласки не наділяться. Тільки те, що здобудемо своєю працею, те буде справді наше надбання; і тільки те, що з чужого культурного добра присвоїмо собі також власною працею, стане нашим добром. От тим то я ставрався присвоювати нашому народови культурні здобутки інших народів і знайомити інших з його життям".

Іван Франко.

LUKE FUNERAL & AMBULANCE SERVICE

ПОГРЕБНИКИ.

Услуга Днем і Ніччю.

Phone 210J or 2940.

67 King St., East - Oshawa, Ont.

THE CAREW LUMBER COMPANY LTD.

WHOLESALE & RETAIL.

ВСІЯКІ МАТЕРІЯЛИ НА БУДОВУ:-

Дошки, бельки, латви, стовпи, двері, рами на вікна й двері, окінчення, даховиння й т.п.

74 Athol St., E., Oshawa, Ont. Phone 12.

COOPER - SMITH COMPANY

НАЙКРАША МУКА НА ХЛІБ,

Цукор, Риж, Сіль, Гриси, Ріжні насіння, Пожива для дробу, коров'ячі й безрого. Безплатний довіз до всіх частей міста.

Phone 8.

16 Celina St., Oshawa, Ont.

MILLER & LIBBY LTD, OSHAWA

Plumbing, Sheet Metal Work, Furnace Work, Oil Burners etc.

Продаємо й вставляємо форнеси, рури до печей і груби. Наша фльота троків - це майстерня на колесах. Швидка услуга, ціни умірковані, робота солідна й добросовісна. Наші коштумери завжди вдоволені.

25 Celina St., Oshawa, Ont. Phone 108.

J. SEMENUK & F. STRELCHUK

УКРАЇНЬКА ГРОСЕГНЯ Й БУЧЕРНЯ.

Продаємо споживчі продукти по уміркованих цінах. Продукти свіжі. Маємо смачні ковбаси, шинки й інші м'ясива, а також молочні вироби. Безплатна доставка. Обслуга чемна й скоро.

Phone 1831W.

140 Conant St.

Oshawa, Ontario.

ALEX MUZYKA

ЗАГАЛЬНО ВІДОМИЙ В ОШАВІ УКРАЇНСЬКИЙ ШВЕЦЬ.

Виконує роботу совісно, солідно й по дуже уміркованих цінах. Направляв обува й робить нове на замовлення.

Робота гарантована. Обслуга чемна. Українці, пам'ятайте на клич:

"СВІЙ ДО СВОГО!"

635 Albert Street,

Oshawa, Ont.

АПТЕКА РІ.

Приготовляємо всілякі медицини. Доставка безплатна.
10 King St. E. Phone 28. ----- 528 Simcoe St. S. Phone 68.

Oshawa - Ontario.

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

Печемо найкращий і найсмачніший хліб і всякі інші печева. Обслуга
скога й чемна. Питайте за нашим хлібом у сторах. Піддержуйте Україн-
ських Бизнесменів!

MAPLE LEAF BAKERY,

163 Bloor St. E. Oshawa, Ont.

Phone 383

OSHAWA WOOD PRODUCTS COMPANY

Everything in Lumber. Вікна, Двери, Фургини, Ланти й т. п.

P.O. Box 74 - Phone 660. Res. Phone 835-W. 248 Albert St.

Oshawa, Ontario.

D. E. STECKLEY

ХІРОПРАКТОР І ТЕРАПІСТ. Лікує без медицини. Має радіоничний апарат
на діагнозу й лікування.

146 Simcoe St. N. Oshawa, Ont. Phone 224.

CEDARDALE COAL & COKE COMPANY

G. Davidson, Manager.

Вугілля, Кокс, Дерево, Цемент, Бажно, Пісок, Шугер і Будівляні матеріял
Скорий довіз.

Annis & Margaret Sts., Oshawa, Ont. Phone 1107.

J. H. R. LUKE - REAL ESTATE & INSURANCE

E. Karczynski, 214 Second Avenue, Jr. Salesman.

Рейкі асекурації в солідних компаніях. Також продаємо реальности.

Наше бюро в Ошаві згально відоме.

Phone 875 or 637-W.

19 Ontario St., Oshawa, Ont.

R. N. JOHNS

АСЕКУРАЦІЙНИЙ АГЕНТ. Продає також музичні інструменти: - радія, фор-
теп'яни - нові й старі. Продаємо лайценси на радія. Ціни умірковані.
Чемна услуга.

80 Simcoe St. N. Oshawa, Ont. Phone 251

PETER & ANNIE SABAT - УКРАЇНСЬКА ТОРГОВ-

ЛЯ. Всякі матерії до шиття, нитки, речі до гафтовання, жіноча одіж, а
також одіж для дівчат і дітей. Свєдри, панчохи й т. п. Свій до свого!
Українці! Памятайте, що це одинок українська торгівля.

286 Albert St. Oshawa, Ont.

THE ERNIE CAY LUMBER CO.

ПРОДАЄМО НА БУДОВУ ВСЯКІ МАТЕРІАЛИ, Я.І ЧИМЕ ВАМ ПОТРІБНІ.

ALL LUMBER UNDER COVER

Phone 127.

80 Athol St. East,
Oshawa, Ontario.

BURNS

Jewelry Store

DIAMONDS

Cor. King & Prince Sts.,
Oshawa, Ont.

ВСЯКІ КВІЛЕРСЬКІ РЕЧІ:-

Перли й діаманти, Годинники виробу
"В О Л О В А";

Срібні речі й різна посуда; Фонтанові пера й багато іншого.

ПРОДАЄМО НА ЛЕГКІ СПЛАТИ.

ЗАХСДІТЬ ДО НАШОГО СКЛЕПУ Й КЛИЧТЕ ДРУГИХ.

В.Ф.Марцінковський.

В КОНСТАНЦІ.

/В роковини смерті Івана Гуса/.

У своїй місійній подорожі по Швейцарії, відвідав я рівнож і місто Констанцу, тісно звязане з пам'яттю про великого чеського мученика Івана Гуса.

На початку прибули ми /я й мої товариші/ до Шафгаузена, біля котрого шумить водопад Рену.

- Яка велич сили! - Водні маси спадають з високої скали, розбиваються в облаки густої мряки. Кипучі потоки білої, зеленої й блакитно-рожевої піни котяться з надзвичайною шкороістю, а там в долині, мов під дотиком чародійної руки, зливаються в темно-зелену водну гладь.

Констанца Близенько, а всеж і далеко, бо ділить нас німецький граничний пас. І як дістатися туди, коли в мене не мається візи, а ще й до цього в мене совітський пашпорт?! А може, по російському звичаєві, дати "на чай" граничний сторожі?

- Але ж це шлях брехні, а чи цим способом зможу я побачити своїми внутрішніми очима обличчя того, що сказав "Любіть правду".

Усе передаю волі Божій. Відкриваю св. Євангеліє й читаю: "Не турбується про ніщо, лиш завжди в молитві, з подякою відкриваєте свої бажання перед Богом"....

- "Боже, Ти ж знаєш мої бажання... побачити цей" священний камінь" Єв-ропи, що стоїть на тісці смерті Івана Гуса" - лепчуть мої уста.

Лишаюся в вагоні, якось пропустять без візи... Потяг зближається до границі, вагони поволи пустіють, кондуктор що хвили входить, все докладно оглядає, навіть і під лавками шукає клопотливих гостей...

Перед очима промиготіли граничні слуги, а ось і сама Констанца...

THE BURNS Co. Ltd.

OSHAWA

ВСІЛЯКЕ ОБУВ'Я, ПАНЧОХИ Й БАГАЖ.
Услуга для Українців якнайкраща.

Corner Simcoe & King Sts.,
Oshawa, Ontario.
Phone 243.

MANNING F. SWARTZ

АДВОКАТ, ОБОГОНЕЦЬ, НОТАР і т.д. Заступає судові, цивільні й кримінальні справи; виробляє тестаменти, контракти й горожанські папери. Говоримо плинно по українськи, російськи й польськи.

11. King St. E.
Oshawa, Ont. Phone 282.

Проходимо через стацію. Мій супутник пояснює урядникові пограничної сторожі, що ми з Праги чеської, приїхали оглянути пам'ятник Гуса, за кілька годин вернемося знову на територію Швайцарії. Урядник пропускає нас, не питаючися ні про паспорт, ні про візу.

Приходимо в місто. Ось перед нами великий, мрачний дім, де колись, в 1415 р., відбувалися засідання Констанського Собора. Незугарний і темний, як крило ворона... Входимо до середини, до великої салі. Дванацять масивних дубових колоном піддержують важку стелю. Така ж саля наверху. В обох салях на стінах фрески з образами різних історичних подій, а між ними знаний образ, малюючий перевіз човном Івана Гуса до тюрми в замку Gottliebel на філах розбурханого Констанського озера!

Земська суєта образуєчю порушує похору велич історичного дому; у долинній салі, на столах порубане на кусні м'ясо, приготовлене для кухні реставрації; знову ж у горішній, готують декорації для якогось там представлення.

Хоч, правду кажучи, ці винесені мною враження є не що більше, як продовження традиції колишнього Собора, на котрім лицемір'я перевоплотилося в користь, а дім молитви в дім торгівлі й визиску ближнього свого. При цій нагоді пригадується й сумної пам'яті Сигизмунд, якого нарід прозвав "Lieserhard" /живи уста/ за зраду супроти Гуса.

Кидемо понури салі й йдемо до високої башні на березі озера, де томився в'язнений Іван Гус. Ця башня є добудована до приміщення колишнього монастиря домініканів, переробленого тепер на готель-реставрацію під назвою "Inselhotel". Переходимо довгим монастирським коритарем, стіни котрого є розмальовані напричуд гарними образами з церковної й світської історії. Цей образований коритар провадить до башні, в якій був ув'язнений чеський узник і мученик за святість Христових ідей.

Перед нами кімната в вишій довгого, камінного, сирого мішка. Земляна долівка, малесеньке віконце й три округлих ліпи в верхній частині півкулістої стіни. Ось тут він сидів, ось через ці ліпи й віконце глятів він на клаптик блакитного неба. Томився, але не тратив сили духа, він, подібно первомученикові Стефанові, глядів не в ніч темну, а в відкрите небо.

З надвору густий блюз покриває сирі камінну стіну, а сині філи озера тихо плетуть і навівають згадки про далеке й сумне минуле.

Спісля направляємось до катедрального Собора /Мінстер/, де відбувалися торжественні засідання Собора, і де Гус був осуджений на спалення на кострі. Входить. Тихо під пустими зводами, ледь жентини час-до-часу порушують цю тишину хлюпанням води, змиваючи дерев'яні лавки. Питаємось в одної з них про Івана Гуса.

- Ось тут стояв він - показує вона на одну із сірих каміних плит

KARN'S DRUG STORE

АПТЕКА

Медицини, фільми, цигаретки, цукорки, сода, морожене й перекуска. Скоря й безплатна доставка /коло пошти/. Phone 78 or 79.
28 King St. E. Oshawa, Ont.

CAMPBELL'S STUDIO

АРТИСТИЧНИЙ ФОТОГРАФ

виконує поєдинчі й групові фотографії - весілля, товариства, родини.
Студіо під ч. 22½ Simcoe St., Oshawa, Ont. Phone 15.

NOLAN & WHITE

GENERAL INSURANCE.

АСЕКУРУЄМО ВСЕ.

Phone 2686

21½ King St. East, Oshawa, Ont.

SIBERRY'S

СКЛЕП З УБРАННЯМ.

Завсіди найліпша якість по найнижчих цінах! Гарна обслуга.

27 King St. E. Oshawa, Ont.

DIXON COAL Co.

Найкраще вугілля, яке за гроші можна купити:

Welsh Cobbles, Sement-Solway Coke, D & H American Anthracite. General Motors Wood. 313 Albert St. Oshawa, Ont. Phone 262.

PORT PERRY CREAMERY

МОЛОЧАРНЯ. Масло й морожене. Найкраща якість. Питайте в свого склепаря.

A. Goode & Son, Port Perry, Ont.

S. S. KRESGE Co. LIMITED

В нас купите всі речі від 5 до 25 центів.

Загостіть до нас на каву й перекуску. Костюмерів обслуговуємо чемно
15-17 Simcoe St. South, Oshawa, Ont.

G.S. WHITE, COAL AND WOOD

Сине вугілля, Кокс, Дерево, Пожива для худоби. Ціни низькі.

North Oshawa. Phone 1903.

ROYAL HOUSE FURNISHING Co.

Хатні меблі, Карпети, Лампи, Портієри. Продаємо на легкі сплати.

35 King St. East - Opposite Post Office - Phone 260

MANDRYK'S TAILOR SHOP

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ. Робимо нові, модні убрання до міри для мужчин, жінок і дітей. Переробляємо, направляємо, чистимо й прасуємо. Ціни умірковані. Пам'ятайте на клич: "Свій до свого!"

450 Simcoe St. S., Oshawa, Ont.

W.E.N. SINCLAIR, B.A., LL.B. & J.C. ANDERSON, B.A., LL.B.

АДВОКАТИ І ПОВНОВАСТНИКИ.

Office:

BANK OF MONTREAL BUILDING, 20 Simcoe St. North, Oshawa. Phone 99.

GRIERSON, CREIGHTON & FRASER

АДВОКАТИ І ПОВНОВАСТНИКИ.

Mr. Grierson, K.C., Mr. T.K. Creighton & Mr. N.C. Fraser.

Office: - Canadian Bank of Commerce, Oshawa, Ont. Phone 120.

CONANT & ANNIS

АДВОКАТИ І ПОВНОВАСТНИКИ.

Mr. Gordon D. Conant, K.C. & Mr. Allin F. Annis, B.A., LL.B.

7½ Simcoe St. S., Oshawa, Ont. Phone 4.

LOUIS S. HYMAN

Office 67. АДВОКАТ, ПОВНОВАСТНИК І НОТАР.

Res. 2544W.

Переводить шлюбні й карні справи.

Suite No.1, Royal Bank Bldg., 25 Simcoe St. N., Oshawa.

JOSEPH P. MANGAN, B.A.

АДВОКАТ, ПОВНОВАСТНИК І НОТАР. Виконує всі правничі справи. Визначає гроші.

14½ King St. E., Oshawa, Ont. - Phones: Office 445, Res. 837.

ALBERT J. PARKHILL

АДВОКАТ І ПОВНОВАСТНИК.

Переводить судові й правничі справи.

44 Alger Block, 37 King St. E., Oshawa, Ont. Phone 1614.

DR. S. J. PHILLIPS, DENTIST

Направляє зуби, екзамінує X-рей апаратом, вживає газ при витягуванні зубів. Норми до услуг.

Cor. King & Simcoe Sts. (over Bassetts).

DR. W. H. GIFFORD, DENTIST

Office:

Regent Theatre Building,

King St. E., Oshawa, Ont. Phones: Office 1780 - Res. 669.

R. W. GRAHAM, MD, B.S.C., L.M.C.C.

ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР. Урядує: від 2-ої до 4-ої год. по полудні, від 7-ої до 9-ої вечерами.

Phone 303.

167 Simcoe St. N., Oshawa, Ont.

C. H. TUCK, OPT. D.

РЕГІСТРОВАННИЙ ОКУЛІСТ. Автор книжок про опіку очей. Продає окуляри.

Phones:

Office 1516 - Res. 2526.

Disney Block, 29½ King St. E., Oshawa, Ont.

GREER & HUMPHREYS

АДВОКАТИ І НОТАРІ.

Заступають всякі справи - карні й цивільні.

A.W.S.GREER & HUMPHREYS,

248 Simcoe St.N., Oshawa, Ont. Phone 2160.

біла в'оду. Становимося на цей камінь і відчуваємо гейби могутній ток /струя/ пробіг по нашому тілу, ток духа реформаційного! Ось тут сильні мира сього поставили глибоковірному католикові відречися від євангельської правди. Перед ними, гордими, а zarazом сліпими, станув виснажений довгою й важкою турмою, але сильний духом і віров в правоту своїх змагань Іван Гус.

- Відрикаєшся? - питає папський суддя.

- Не відкликаю! - у відповідь понеслися ясні й сильні слова безстрашного узника. І ці слова могутнім ехом покотилися по всій Чехії, і в мільонах сердець запалили огонь стійкості в змаганнях до правди, ще більше, вони й до нині гучно звенять у наших устах і кличуть йти в його великі сліди.

Сидячи на лавці в цім же Соборі, розкрив я євангеліє й очі мої впали на стих: "І вони не розкалялися в убийствах своїх..." І справді, не лиш не розкалялися, але ще й освятили їх... Дальші чорні й болючі думки витісняються молитвою: "Боже, дай нам твердо стояти за єдину Церкву Твою, за святе слово Твоє, не боючись навіть мученичої смерті, і дай нам можливість вірно продовжувати діло ісповідників Твоїх. І хай просвітяться ті, що осуджують Гуса, не знаючи що творять. Хай стоять на цім камені ісповідання Сина Божого і... тоді адомі ворота не одоліють нас".

↑ ↑ ↑ ↑ ↑

Виходимо на плочу. Густою завісою спадає дощ. Питаємо в прохожих де міститься дім Івана Гуса - один, другий - мовчать, як би ніколи не чули про нього. В кінці один молодець увічливо дає нам пояснення. "Об скористати на часі. Йдемо автом. Ось і дім. Ось у цих стінах він деякий час скривався від своїх переслідувачів аж поки тайні агенти не відкрили його сховку. З навору, на фасаді дому, два барилефи, представляючи його голову /один старинний а другий сучасний/. Дім невеличкий, в три поверхи. На партері міститься пекарня.

- Напевно мається й кімната Гуса? - питаємо в шофера.

- Немає нічого, тільки дім, - відповідає він.

А все ж ми виходимо з авта й направляємося до пекарні, де хочемо засягнути "язика". Купуємо булки й питаємо привітливую господиню:

- Чи могли б ми оглянути кімнату Гуса?

- Будь ласка, прошу... - привітливо відповідає вона й провадить нас по старих, трясучихся, сходах на гору.

Ми в кімнаті. Вона майже пустою стоїть. На одній стіні старий образ, представляючий спалення Гуса. Під ним пишеться, недавно чужою рукою повішений, вінок. На другій стіні копія протесту проти засуду над Гусом, підписана чеськими патріотами. Напроти столик, а на ній книга для гостей. Господина чешкиноу й нам вписати свої імена. З радістю це робимо, а за її услуги й чемність пропонуємо грошеву нагороду. Вона відмовляється.

Ідемо за місто, поглянути на камінь Гуса, себто місце його спалення. За залізною огорожею камінна скала, а на ній золотом викута надпись: "В липні 1815 р." На другій стороні таке ж свідцтво спалення Броніма

LEM'S LAUNDRY

136 Simcoe St.S., Oshawa, Ont.

Першої класи ручна пральня. Роботу виконуємо вдволюючи для найбільше вибагливих. Збираємо й доставляємо б е з п л а т н о .

ЦІНИ НИЗЬКІ.

Пражського.

Падає дощ, кропелька за кропелькою, тихо шепче сумну біль, а вітер слухає, нервово тріпає косматими кудрами блята, немов сердиться, бо він зеленню своєю скриває сліди злоби людської... Почував себе, як би в свіжій могилі.

Ось тут стояв він в одязі, пропитаній смолом, щоб краще й яркіше горіти! Ось тут він, неустрашимий, перед обличчям хорстокої смерті, співав псалму 30: "На Тебе, Господи, уповаю, щоб не постидитися мені у вік; Ти каменя моя гора, в Твоїх рудніях моїх... Мужнійте, хай укріпляться ваші серця, повні надії на Господа..."

І справді, він не постидився.

Там, у Празі, на "Старомет Наместі" красується Його, з каменя кута, статуя, з високо припіднятим чолом. Очі повні блиску віри й огненної любови, а уста - ось-ось шепнути готові:

- А ви? чи мужньо несете Слово Боже крізь вогонь насмішок і переслідувань, крізь горнило ненависті, злоби й страждань?!

Так, великий брате, несемо!

/Перевід з російського. М.К./.

...Зазвонили у Констанці
Рано в усі дзвони;
Зібралися кардинали
Гладкі та червоні,
Мов бугаї в загороду,
І пречатів лава.
І три папи, і баронство,
І вінчані глави -
Зібралися, мов люди
На суд нечестивий
Проти Христа Свари, гомін,
То реве, то віє,

Як та орда у таборі,
Або йди в школі...

І - всім разом заціпило!...

Мов кедр серед поля
Лизанського - у кайданах

Став Гус перед ними

І окинув нечестивих

Орлами очима.

Затрусилися, побіліли,

Мовчки озирали

Мученика...

/З поезії Т.Шевченка, "БРЕТЯК" або "ІВАН ГУС"/.

.....

До Редакції "Нашого Слова": -

Просимо помістити в Заміс часописі виказ жертв, які ми збирали на спровадження з Вінніпегосісу безпритного 10-літнього хлопця-сироти, Ми-коли Попадина.

Жертвували: -

По 1 дол.: М.Шубар, К.Коханий, І.Крас, С.Зубкевич;

По 75 цент.: М.Шеленков;

По 50 цент.: І.Владика, Д.Порайко, І.Тома, М.Шадий, В.Череватий, Г.Рутка, М.Мачинська, М.Турецький, П.Сайман, Ю.Галік, К.Безенар, П.Коханий, Проп. Л.Стандрет, І.Польний;

По 25 цент.: П.Сабат, М.Мічелл, І.Терих, І.Роспанд, А.Гвоздь, Ф.Чуй, І.Ковальчук, В.Лоркуш, П.Забігайло, Г.Островський, Т.Кобернік, А.Фурик, В.Снібан, Г.Віловус, М.Кутуцький, М.Гадик, М.Брабін, К.Рижак, Т.Чоп, П.Кончас, М.Луків, А.Музика, Ф.Курилюк, Г.Чупак, Г.Цимбалак, Г.Юркевич, В.Ванко, К.Баран, М.Глейзор, В.Гриців, Л.Сворик, І.Крицуляк, В.Ілатук, Г.Лисак, А.Полоз, В.Сейко, М.Магальяшин, Т.Мука, Р.Гелевич, М.Купницький, І.Снігур, А.Лакман, В.Заяць, С.Мащкевич, М.Гніт, І.Попович;

По 30 цент.: С.Баскевич;

По 30 цент.: І.Врубель, І.Фуфак, М.Кравчук;

По 15 цент.: І.Томалюк, М.Слотвінський;

По 10 цент.: І.Лесняк, Г.Погрібний, І.Планета, Махно, І.Цибуляк, Малаховський, І.Грицак, Медбала;

По 7 цент.: К.Кузь;

По 5 цент.: М.Кркевич. Разом зібрано 25 дол. 37 цент.

Тикет з Вінніпегосісу, Ман. до США заплачено 24 дол. 60 цент.; теж 25 ц. або 52 ц., які доручено хлопцеві. Всім жертводавцям тира дяка.

В.Грайник і М.Шубар.

/Докінчення зі сторони 4-ої/.

Українець, що хотів трохи інтересуватися сучасним українським визвольним рухом, знає, що люди типу єпископа Хомишина вважалися хруніми. Таких хрунів між Українцями в старому краю немаю. Поляки докладають всіх можливих старань, щоби хрунів між Українцями було якнайбільше. Та український наріз вже розуміється на цій польській штуці й тому хрунів жене від себе, обридуться ними, не хоче мати з ними нічого до діла. Так воно й повинне бути. А тому якраз дивним видається нам це, що згаданого єпископа з нагоди отворення Українського Жіночого Конгресу "спеціально витали". Якщо на думку аранжерів конгресу єпископ Хомишин заслужив на це, щоби його спеціально витали, то чому не запрошено на отворення конгресу й спеціально не привитано всіх других хрунів?

Для нас тут не все в українській політиці в старому краю ясне й зрозуміле. Одна з цих неясних і незрозумілих справ є якраз це, що там менше шкідливих хрунів п'януть, а то й карать, а більше шкідливих хрунів величаться і спеціально витавлять. Чи це несправедливе відношення не основується на цій різниці, що одні хруні є собі, як то кажуть, світські люди, не свячені, а другі хруні свячені, рукоположені? Ми, дивлячись на цю справу зі становища загально-національних інтересів українського народу, не бачимо різниці між хруніми свяченими і не свяченими.

"Бачить" в Росії ПРЕСВИТЕРІАНІЗМ. Живе в Гамільтоні загально відомий англійський пресвітерський проповідник Др. С. Банкс Нелсон. В церковних кругах знають його як знаменитого дебатанта на церковних з'їздах. Цього літа заблагало "Г-рові Нелсонові" поїхати до Совітської Росії й, зовсім природно, він кувів заінтересуватися божої трохи шим краєм та щось на цю тему прочитати. Не знаємо, що він читав і хто достарчив йому матеріалу до читання, але довідуємося з "Торонто Стар" з 5-го липня, ч. р., що Др. Нелсон мав сказати, що "совітський уряд тепер прийняв найчистішу форму пресвітерської системи правління". Сказав також, що їде до Росії "подивитися як виглядає той пресвітеріанізм на ділі", додаючи, що "там перестала християнство проповідувати а зачали практикувати його".

Вітносно цього, що сказав Др. Нелсон заявив Др. Інкстер, пресвітерський проповідник в Торонто, що "there is nothing in it at all", бо "форма правління в пресвітерській церкві є найбільше демократична в світі, а Росія тепер має найбільше абсолютну диктатуру".

Ми від себе скажемо, що, приміром, такого злочину, як вимордування голодом мільйони українських селян ніяк не можна назвати практикованим християнством. Чодамо хіба це це, що як би Др. Нелсон був мовчав про Совітську Росію, то люди були б думали, що він про неї щось знає.

НЕБЕЗПЕЧНА ЗАВАЖКА В ДЕМОКРАТІЇ. В неділю, 19-го ч. м., відбувся в Німеччині публісцит, щоби загальне голосування. Річ була в тім, що Гітлер, як відомо, не хотів бути тільки президентом по смерті Гінденбурга, ані не хотів бути тільки звичайним собі канцлером, а рішив, що найліпше для него бути і президентом і канцлером рівночасно й титулувати себе "райхсфірером". Цей подвійний уряд він фактично вже виконував перед публісцитом, але хотів, щоби населення Німеччини голосуванням одобрило цю інновацію. В тій цілі відбувся згаданий публісцит. Вислід: голосування виразно показувало, що подавляюча більшість горожан Німеччини вважала за відповідне й наразі найбезпечніше заявитися за Гітлером. Однак замітне в висліді голосування є це, що опозиція тепер, хотів розмірно слаба, то все таки полюб'яла - була два рази більша, ніж підчас передпосліднього голосування дев'ять місяців тому назад.

Виходить таке, що як би відбулося ще кілька таких публісцитів, то правдоподібно, що Гітлер не тільки не був би райхсфірером, але, здається, не був би навіть звичайним військовим фірером із трома білими зізвездками. Це була відзнака фірера в Австрії. А наука з цього ще й така, що диктаторові небезпечно бавитися демократією.

Л. Юків.

PHONE
300.

THE TAXI

Услуга днем і ніччю.

55 King St. E., Oshawa, Ont.
E. Keetch, Proprietor.

OSHAWA DAIRY LTD.

431 Simcoe St. S., Oshawa, Ont.

Phone 618.

Молоко, солодка й квасна сметана, маслянка й старокравий сир. Наша молочарня обслуговує Українців і Поляків цієї місцевості через 23 роки й гарантує на дальше добру якість і чемну обслугову.

George Hart & Sons,
власники.

MISS K. MAKARCHUK - REFRESHMENT BOOTH

634 Simcoe St. S., Oshawa, Ont.

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО. Продаємо - Цукорки, Чоколяди, Сигарети, Тютюн, Морожене і Пап. УКРАЇНЦІ! Піддержуйте своїх підприємців.

Здійсняйте клич: "Свій до свого"!

МІСЦЕВА ХРОНІКА.

5-го серпня відбувся пікнік Просвітнього Товариства ім. Т. Шевченка. Гостей було багато. Прихід з пікніку призначено на пресовий фонд "Нашого Слова".

12-го серпня відбувся пікнік УНО. Був це спільний пікнік чотирох філій УНО: трох торонтонських і ошавської. Гостей із Торонто було дев'ять троків. Було там також незвичайно велике число ошавців.

21 і 22 серпня відбувався в Александра Парку "Ошава Фейр". Програма була різноманітна і величава. Між іншим був конкурс дітей у віці від 6 місяців до 12. Перший приз /нагорода/ виграла українська 8-місячна дівчинка Віра Николишина, дочка гр. Николишиних з Кортис.

На днях редакція "Нашого Слова" дістала вістку від прок. І. Р. Ковалевича з Москви, СРСР. Перебував там біля тижня, а звідтам мав виїхати на Україну. Між іншим писав, що був на похороні совітського амбасадора до Франції Ловгалевського. Похоронна церемонія відбулася на Червоній Площі. Бачив "Його величність" тов. І. Сталіна й всіх членів його уряду.

КУТОК ГУМОРУ.

- Мамо, я посварилася з нареченим. Хто кому мусить уступити?
- Перед шлюбом ти йому, по шлюбі він тобі.

- Мамо, треба тата збудити, бо вже пів до третьої, а він має йти на відчит. до читальні.
- Е, дай спокій. Чи то не все одно де тато спить?

Чоловік слухає богослуження наче заведеного через радіо й нагло починає реготатися й тішитися.

- Чого ж ти так тішишся? - питає жінка.
- Бо тепер якраз зачиняють збирати колекту, а я в хаті.
